

ipsa derogatum fuisse animadvertunt communius canonistæ Constitutione *In cœna Domini*, in qua declaratur neminem posse absolvi a censuris in Constitutione expressis, per alium quam per S. Pontificem, nisi in articulo mortis, etiam sub prætextu facultatum generalium per Sanctam Sedem, *ac cujusvis concilii decreta*, concessarum. « Hinc dicimus, concludit S. Alph. de Liguori, quod quælibet bulla, ubi adsunt « clausulæ prædictæ, aufert Episcopis facultatem absolvendi « casus occultos Papæ reservatos. Non vero aliæ bullæ in quibus nulla adest derogatoria clausula¹. »

Delinquentes quoscumque sibi subditos... Extranei et peregrini qui actu morantur in diœcesi, censentur subditi Episcopo quoad sacramentum Pœnitentiæ et possunt ab eo absolvi a censuris ex delicto occulto provenientes. Ipsemet Episcopus, si forte inciderit in casum reservatum, potest confessarium deputare qui ipsum absolvat, ex vi ejusdem decreti, prout haud semel declaratum fuisse a S. Congregatione testantur doctores; quod idem de dispensatione dicendum existimat Suarez; quia utraque potestas delegari valet, et non debet Episcopus esse pejoris conditionis quam inferiores clerici. (*De Censuris*, disp. xli, sect. II, n° 9.)

Per se, aut per vicarium ad id specialiter deputandum... Quamobrem vicarius generalis non potest uti hac facultate ex vi sui tituli vicariatus, nisi Episcopus declaraverit se illum etiam deputare ad absolvendum et dispensandum in casibus de quibus statuit decretum concilii; hæc vero deputatio, facta etiam generaliter pro omnibus casibus, sufficit.

In diœcesi sua... in foro conscientie absolvere. Si de dispensatione agitur super suspensionibus quæ sunt improprie censuræ, videtur Episcopum posse dispensare suum clericum extra diœcesim degentem; quia actus hujusmodi exerceri potest in absentem, et quum aliunde sit actus fori interni nullum

¹ *Theologia mor.*, lib. VI, n° 594. Ita recentiores theologi, Scavini, tract. *de Censuris*, cap. vii, ed. 1855; P. Gury, *de Pœnitentia*, n° 574, ed. 1860.

strepitum judicii requirens, nihil obstat quominus exerceatur in alieno territorio (n° 829). Hæc sententia dicitur communior et probabilior a S. Alph. de Liguori, lib. VII, n° 81. Si vero agitur de absolutione a casibus papalibus, fertur declaratum fuisse a Gregorio XIII illam dari non posse extra sacramentum Pœnitentiæ, nec consequenter absentem. Videtur insuper Episcopum illa facultate alibi uti non debere quam in sua diœcesi, ob limitationem appositam a concilio Tridentino. Sic proinde interpretatur decretum Tridentinum, cum pluribus doctoribus, ut illa limitatio ad secundam partem decreti solummodo referatur, non item ad primam partem ubi de irregularitatibus et suspensionibus agitur. (S. Liguori, lib. VI, n° 595; lib. VII, n° 81. Suarez, loco citato, n°s 10-12.)

2° De casu quo *impossibilis est recursus ad S. Pontificem*, datur tanquam principium generale, omnes qui, sententia canonis vel hominis ligati, nequeunt ob impedimentum legitimum recursum habere ad superiorem pro absolutionis beneficio, posse ab alio absolvi. (Cap. *Eos qui*.) Possunt utique, imo et debent, juxta communioem sententiam canonistarum, adire suum Episcopum, qui per se, vel per alium a se delegatum, absolvat illos. Id deducitur ex pluribus textibus juris, quibus in illo casu facultas absolvendi tribuitur Episcopo. (Cap. *Ea noscitur*, 13, DE SENT. EXCOMM.) Licet textus quibus alludimus statuant solummodo de excommunicatione lata ob violationem canonis per clerici percussionem, communius explicantur de omnibus censuris S. Pontifici reservatis propter rationum paritatem. Si tamen absolvendus non valeat, præ infirmitate, aliove impedimento, adire ipsum Episcopum, nec sacerdotes ab eo ad id delegatos, poterit certe absolvi a quovis confessario approbato.

Qui censendi sint impediti, ex morali æstimatione definitur. Textus juris impeditas dicunt mulieres et alias personas quæ sui juris non sunt; personas ita delicatas ut laborem adeundi Sedem Apostolicam sustinere non valeant; cæteras quæ pau-

pertate, infirmitate, vel senectute gravantur; et alias generatim quæ venire non possunt ex quacumque causa gravi. (Cap. *Mulieres*, 6, *Quod de his*, 26, *Quamvis incidens*, 58, DE SENT. EXCOMM.)

Communis est opinio personas ita impeditas, non teneri Epistolas dirigere ad sanctam Sedem, nec procuratorem adhibere, ad obtinendam absolutionem; « Quia ait, S. Alph. àe Liguori, « jus non obligat reum, nisi ut personaliter adeat Papam; « unde si id præstare nequit, ad aliud non tenetur. Præterea « obtinere absolutionem a Pœnitentiaria est privilegium, sed « privilegia, utpote favorabilia, nullam inducunt obligationem « iis utendi¹. » (Lib. VII, n° 84.)

His omnibus imponitur tamen onus comparendi coram superiore, eum cessaverit impedimentum, si impedimentum non sit perpetuum; si vero prævideatur perpetuum, absolutio datur absolute, nulla adjecta conditione.

3° De *casu dubii*, sufficienter dictum fuit in articulo de censuris in genere (n° 768).

Nota. Suspensiones et interdicta quæ non sunt censuræ proprie dictæ, sed infliguntur in pœnam delicti, in perpetuum, vel ad tempus constitutum, non possunt remitti ab Episcopis vi textuum juris quos supra allegavimus, in quibus conceditur Episcopis facultas absolvendi, v. g., vi decretalis *Nuper*. Episcopi utuntur, quoad hujusmodi pœnas, regulis alias traditis de dispensationibus super lege communi (n° 174).

* 794. — 5° *Quid servandum sit in absolutione a censuris?*

Quæstio est utrum absolvi possit absens; an invitus et con-

¹ S. Inquisitio, dubio ea de re ab Episcopo in Gallia proposito an scilicet impediti adire Romam in persona, teneantur adire saltem per epistolam aut procuratorem, respondit: « Consulat probatos auctores, inter quos S. Alphonsus Mariam de Liguorio. » Die 18 Julii 1860. — Scavini ea de re observat nihil in contrarium concludi ex praxi assueta recurrendi ad Pœnitentiariam, quia « hoc est privilegium quo nemo uti tenetur; vel etiam « ad illam fit recursus ob temporarium impedimentum, ut, eo tunc cessante, « obligatio minime reviviscat. » (*De Censuris*, cap. VII, quæst. III.)

tumax; an absolvi possit ab una censura altera remanente; quonam ritu concedenda sit absolutio¹.

1° Superior qui habet jurisdictionem ordinariam potest absolvere absentem; non enim eadem est ratio absolutionis a censuris et absolutionis sacramentalis a peccato; qui autem habet solum jurisdictionem delegatam id communiter non potest, quia plerumque illi injungitur ut absolvat in foro pœnitentiæ. Notavimus supra Gregorium XIII declarasse Episcopos non posse absolvere a casibus papalibus nisi in sacramento Pœnitentiæ, quando indultum ea de re ipsis concessum est (Fagnan in cap. *Dilectus*, n° 36, DE TEMP. ORDINAT.). Necessarium est ut qui delegantur sedulo considerent tenorem rescripti, sive a S. Pontifice, sive ab alio Ordinario habeant, ut exinde certo noverint intentionem superioris, an in foro conscientiæ audita prius confessione, an in foro simpliciter interno, an in foro externo debeat absolutionem impertiri.

2° Regulariter non absolvitur reus nisi se emendaverit, et absolutionis beneficium humilis impleret, alioquin contemneretur auctoritas, et enervaretur vis censurarum, nedum obtineretur finis intentus. Nihilominus tamen potest valide absolvi invitus, imo et contumax, et aliquando expedit ut absolvatur. Potest quidem valide absolvi invitus, quandoquidem censura non est peccatum sed pœna, quæ sicuti infligi potest, ita auferri auctoritate superioris. Non est in arbitrio hominis ut semetipsum liget vel solvat ab hujusmodi vinculis spiritualibus. Quoad contumacem, si peccatum in quo perseverat habet tractum successivum, v. g., professio hæresis, censura tolli non potest

¹ Absolutio quæ aliquando datur mortuis ab excommunicatione majore et ab interdicto, non est vera ac propria absolutio, nec exercitium jurisdictionis in vita functos, sed tantum declaratio qua dicitur aliquem promeritum fuisse ante mortem ut restitueretur communioni Ecclesiæ, et facultas consequenter data ejusdem defuncti corpus honestandi sepultura ecclesiastica, et illius animæ applicandi suffragia communia. Potestas id indulgendi ad eum prælatum pertinet qui potuisset viventem absolvere. Hujus absolutionis ritum describit Rituale.

remanente contumacia, cum enim lex non suspendatur, vim suam exerit in delictum perseverans; si e contrario peccatum ipso facto completum fuit, uti percussio clerici, blasphemia, etc., absolvi potest contumax, nam jurisdictio superioris non pendet a voluntate inferioris. Adjicimus aliquando expedire, etsi perraro, ut pœna remittatur ob bonum publicum, vel etiam ob bonum privatum ut reus facilius respiscat, quod superioris prudentiæ committitur ¹.

3° Dari potest absolutio ab una censura, altera remanente, quia non est connexio inter censuras. Qui unam censuram exposuit superiori a qua absolvi postulat, obnoxius remanet cæteris quibus forte innodatur, nisi superior intendat, suamque mentem ea de re exprimat, ab omnibus aliis, si quæ sint, absolvere. Confessarius hanc intentionem manifestat quoad omnes censuras quæ sui juris sunt, dum profert formulam consuetam: *Absolvo te ab omni vinculo excommunicationis, suspensionis et interdicti, in quantum possum et tu indiges.*

4° Absolutio datur absolute, vel sub conditione, vel *cum reincidentia*, quod ex dictis supra intelligitur. Nulla est solemnitas jure præscripta ad validitatem absolutionis: id solum adnotare possumus, cum Suarez, « in hujusmodi absolutionis « modo maxime servandam esse consuetudinem receptam et « probatam; nam multæ ex antiquis cæremoniis in desuetudinem abierunt. » (Disput. VII, sect. X, n° 4.) Hujusmodi sunt quæ Rituale Romanum indicat: *Pœnitentem coram se utroque genu flexo, in humero, si vir fuerit, usque ad camisiâ exclusive denudato, virga aut funiculis sedens leviter percutit, dicendo, etc...* Prætermisissis proinde quæ in desuetudinem abierunt, cætera quæ effectum ipsum absolutionis exprimunt et preces consuetas, prout in Rituali describuntur, observet sacerdos cui munus absolvendi impertitum est, præ-

¹ Cf. Suarez, disput. VII, sect. VII.

sertim si superior mandato indixerit ut *in forma Ecclesiæ consueta absolvat.*

5° Absolutio data ex errore vel dolo substantiali circa causam principalem non valet; siquidem superior non intendit absolvere nisi subsistente causa finali sibi proposita. Si vero absolutio obtineatur vi, aut metu injuste incusso, est jure canonico irrita, ita statuente Decretali *Absolutionis*, quæ est Gregorii X, inserta in titulo XX, lib. I sexti Decretalium, hac insuper addita sanctione: « Ne sine vindicta violentiæ crescat « audacia, eos qui absolutionem, seu revocationem hujusmodi « vi vel metu extorserint, excommunicationis sententiæ decernimus nimis subjacere. »

795.— IV° *Quæ sint excommunicationes reservatæ S. Pontifici?*

Rituales libri nonnullas censuras reservatas recensent quæ in nostris regionibus frequentius accidunt, ac simul admonent consulendum esse superiorem, si alii casus præter enumeratos obveniant de quibus dubitatur an sint reservati. Opportunum videtur exhibere indicem paulo explicatiorem censurarum quæ jure communi sunt reservatæ, quod faciemus prætermittendo tamen plures quarum cognitio minus refert ad praxim ¹, et dimittendo, ut par est, judicio auctoritatis superioris, an illa reservatio ubique vigeat, an ratione circumstantiarum sit temperata.

Excommunicationem majorem Sanctæ Sedi reservatam incurrit, jure communi:

1° Omnes et singuli a christiana fide apostatæ, hæretici cujuscumque sectæ existant, hæreticorum fautores, et schismatici, a Romani Pontificis pro tempore existentis obedientia se pertinaciter subtrahentes. (Const. *Pastoralis* Bened. XIV, an. 1741 ².)

¹ Suarez disserit de singulis excommunicationibus quæ in decreto Gratiani, in Decretalibus, in constitutionibus pontificiis, ac præsertim bulla *In cœna Domini* continentur. *De Censuris*, disput. XXI, XXII et XXIII. — S. Alph. de Liguori, lib. VII, cap. II, art. 3 et seq.

² Bulla *Pastoralis* quam plures SS. PP. iisdem verbis ac formulis pro-

2° Scientes legentes, aut retinentes, imprimentes, et quomodolibet defendentes ex quavis causa, publice vel occulte, libros hæresim continentes, et etiam libros hæreticorum de religione ex professo, non obiter, tractantes, etiamsi nullam hæresim continerent. Ead. Const.

3° Docentes, aut defendentes, etiam disputative, opiniones a Sancta Sede damnatas. Consuetum est SS. Pontificibus, ut quando opiniones damnant, simul prohibeant sub pœna excommunicationis ipso facto incurrendæ et suæ Sedi reservatæ, præterquam in articulo mortis, ne quis easdem opiniones, aut conjunctim, aut divisim doceat, defendat, de iis privatim aut publice tractet, nisi forsitan impugnando. Videas exempli causa Const. Clementi XI *Unigenitus*, contra librum Quesnelli, Decreta Alexandri VII, ann. 1665 et 1666, contra propositiones christianis moribus adversas, Bullam Benedicti XIV *Detestabilem*, contra duellum.

4° Appellantes ad futurum concilium universale ab ordinationibus et mandatis Rom. Pontificis, necnon omnes quorum consilio aut favore appellatum est. — Item appellantes a gravamine, vel futura executione Litterarum Apostolicarum, et aliorum decretorum a Nuntiis, Commissariis et Delegatis Apostolicis, ad curias sæculares et laicalem potestatem, et qui ab ea hujusmodi appellationes admitti faciunt, quive mandata Apostolica executioni mandari impediunt vel prohibent. (Const. *Pastoralis*.)

5° Falsarii Litterarum Apostolicarum, etiam in forma Brevis, necnon eas falso publicantes, et etiam qui Litteras Apostolicas falsas habentes, eas non destruunt, aut non resignant inter viginti dies. (Ibidem, cap. *Dura*, 4, DE CRIMINE FALSI, lib. V Decret.)

6° Conspirantes in personam aut statum Pontificis Romani... — Invadentes, destruentes, occupantes et detinentes, per se mulgarunt, eadem est quæ vulgo nuncupatur *In cœna Domini*, quia nempe quotannis Romæ promulgabatur feria v^a Majoris hebdomadæ.

aut per alios, directe aut indirecte, sub quocumque titulo, in totum vel in partem, civitates, terras, loca, vel jura ad Romanam Ecclesiam pertinentia; supremam jurisdictionem in illis Sanctæ Sedi competentem usurpare de facto, perturbare, retinere, vexare præsumentes, necnon fautores eorum seu illis auxilium, consilium vel favorem quomodolibet præstantes. (Const. *Etsi Domini* Pauli II, inter Extrav. comm., cap. 3, DE PŒNITENTIIS, Const. *Pastoralis*.)

7° Interficietes, vulnerantes, capientes, carcerantes, detinentes aut hostiliter insequentes Cardinales, Episcopos, Sedisque Apostolicæ Nuntios, aut eos a suis diocesis, seu dominiis ejicientes; necnon ea mandantes, vel rata habentes, seu præstantes in eis auxilium, consilium, vel favorem. (Ibidem.)

8° Vexantes eos qui censuram in aliquos tulerunt, si in excommunicatione, quam ob hoc delictum ipso facto incurrunt, duorum mensium spatio permanserint. (Cap. *Quicumque*, 11, DE SENT. EXCOMM. in VI°.)

9° Percutientes graviter clericum vel monachum (n° 735).

10° Qui ex prætenso eorum officio, vel ad instantiam partis, aut aliorum quorumcumque, personas ecclesiasticas, capitula, collegia Ecclesiarum ad suum tribunal præter juris dispositionem trahunt, vel trahi procurant directe aut indirecte; necnon qui statuta, ordinationes, seu quævis alia decreta in genere vel in specie, quovis quæsito colore, ac etiam cujusvis consuetudinis, vel alias quomodolibet fecerint, ordinauerint vel factis et ordinatis usi fuerint, unde libertas ecclesiastica tollitur, seu in aliquo læditur, vel deprimitur aut quovismodo restringitur...

11° Qui Episcopos aliosque superiores et inferiores prælatos, et omnes alios quoscumque judices ecclesiasticos, quomodolibet impediunt quominus sua jurisdictione ecclesiastica utantur, secundum quod canones et decreta conciliorum statuunt; ac etiam eos qui post Ordinarium, vel ab eis delegatorum sententias, fori ecclesiastici judicium eludentes, ad curias sæculares recurrunt, et ab illis prohibitiones, et mandata Ordinariis et

delegatis prædictis decerni, et contra illos exsequi procurant, seu dant auxilium, consilium et favorem eisdem. (Const. *Pastoralis*.)

12° Omnes magistratus et iudices, notarii, exsecutores, quomodolibet se interponentes in causis capitalibus, seu criminalibus, contra personas ecclesiasticas, illas processando, capiendò, seu sententias contra illas proferendo vel exsequendo, sine speciali Sanctæ Sedis licentia. (Const. *Pastoralis*, n° 359-363¹.)

13° Committentes simoniam realem aut confidentialem, circa ordinem, beneficium et ingressum in religionem (n° 732).

14° Institutum et Constitutiones quorundam e præcipuis Ordinum religiosorum Mendicantium directe vel indirecte impugnantes (n° 736. Const. Gregorii XIII, *Ascendente Domino*, ann. 1584).

15° Religiosi qui, sine speciali privilegio vel licentia parochi, sacrum viaticum vel extremam unctionem ministrare, vel matrimonium solemnizare præsumunt. — Item regulares qui, prætextu privilegiorum, absolvunt a casibus Episcopo reservatis. (Cap. *Religiosi*, 1, DE PRIVILEGIIS, Clement.)

16° Confessarii tam sæculares quam regulares dispensantes aut commutantes quinque vota Papæ reservata, absque legitima facultate. (Const. Sixti IV, *Etsi dominici*, an 1478. Extrav. comm.)

17° Confessarius qui, extra mortis articulum et deficiente tunc alio sacerdote, ausus fuerit excipere confessionem sacramentalem personæ complicitis in peccato turpi contra sextum Decalogi præceptum. (Const. Benedicti XIV *Sacramentum Pœnitentiæ*.) Dubia circa hanc prohibitionem exorta ipse Benedic-

¹ Licet servari non possit apud nos, in statu præsentis societatis, disciplina de immunitate personali clericorum, et præsumere liceat ex moderatione qua semper usa est Ecclesia, non incurrere censuras, n°s 11 et 13 designatas, magistratus qui ex officio clericos in causis civilibus, vel criminalibus, ad præscriptum legum civilium, aggrediuntur, hanc tamen disciplinam memorandam duximus, ut concludatur saltem quam circumspecte procedendum sit quando agitur de adducendo clerico ante tribunal sæculare.

tus XIV ita resolvit in alia Const. *Apostolici muneris*, ut alter sacerdos deficere censeatur, si ratione habita circumstantiarum, nec vocari, nec accedere posset ad audiendum confessionem personæ in articulo mortis constitutæ, sine aliqua exorbitata infamia, vel scandalo (n° 747).

18° Sacrilegi qui Ecclesias violenter confregerunt, easque spoliaverunt, dummodo juridice denunciati sint excommunicati. Invadentes et usurpantes jurisdictionem, bona, census et jura alicujus Ecclesiæ, seu cujusvis sæcularis, vel regularis beneficii, et impediens ne hæc bona ab eis ad quos pertinent percipiantur (n° 735. Conc. Trid., sess. xxii, cap. xi).

19° Violantes clausuram Monialium, aut religiosorum. — Mulieres ingredientiæ monasteria Regularium. (Decreta S. Congregationis jussu Clementis VIII. Const. Pii V *Regularium*.) Censura supponit moniales solemniter professas, quapropter non applicatur clausuræ monialium Galliæ; sed locum habere potest in violatiõne clausuræ virorum regularium, quorum vota reputantur solemnia.

20° Duellantes et eorum cooperatores, scelus nempe suadentes aut provocantes, opem, consilium, aut favorem præstantes, patrini, defensores. (Const. Clementis VIII, *Illius vices*, 1592.)

21° Incendiarii, quando sunt per Ecclesiæ sententiam denunciati. (Cap. *Tua nos*, 19, DE SENT. EXCOMM.)

22° Surripientes bona christianorum naufragantium, sive in navibus existentia, sive in mari ab eis ejecta, sive in littore inventa. (Const. *Pastoralis*.)

23° Omnes qui adscripti sunt sectis occultis et clandestinis *liberorum muratoriorum*, vulgo *francs-maçons*, aut qui hujusmodi societates inire, propagare aut confovere, receptare et occultare præsumunt. (Constitutio Benedicti XIV, *Providas*, anno 1751, et alia decreta quæ confirmavit de novo ac diligentissime servari mandavit Sanctissimus Noster Pius Papa IX, Litteris encyclicis *Qui pluribus*.)

24° Laïci, seu sæculares, facientes mercimonia missarum,

nenipe retinentes pro se aliquam summam et illas celebrare facientes minori pretio quam receperunt. (Const. Benedicti XIV *Quanta cura*, injungitur Episcopis ut per edictum universis notum faciant hanc pœnam reos delicti incurrere ipso facto, a qua per solum S. Pontificem, excepto articulo mortis, absolvi poterunt. Non videtur tamen hæc fuisse promulgata edicta in nostris regionibus; quod etiam de suspensione in clericis ejusdem delicti reos, de qua agitur, observandum est, n° 796).

Casus reservati S. Pontifici sine censura.

Præter casus supra enumeratos quibus annexa est excommunicatio major, duo sunt delicta quorum absolutio reservatur S. Pontifici, tametsi nullis censuris mulcentur. 1° Peccatum illorum qui falso et malitiose sacerdotem innoxium, apud iudices ecclesiasticos, insimulant sollicitationis ad actus inhonestos, occasione confessionis. (Const. Benedicti XIV, *Sacramentum Pœnitentiæ*.) — 2° Violatio constitutionum sanctæ Sedis quibus vetitum est accipere munera a regularibus; quod tamen non intelligitur de muneribus tributis ex causa gratitudinis, benevolentiae, aliisque causis ex sui natura actum virtutis continentibus, si modeste ac discrete fiant, cum licentia superiorum¹.

Nota. Notandum est, ex principiis generalibus (n° 766), censuras non incurrunt ab ignorantibus. Card. de Lugo olim dicebat: « Casus S. Pontifici reservati, communiter loquendo, sunt raro contingentes, et vix in mille pœnitentibus invenies unum qui in ejusmodi peccata inciderit. » (*De Pœnitentia*, disp. XXII, sect. III.) Id rarius hodierna die accidit, cum perpauca inter laicos cognoscant disciplinam canonicam, adeo ut plerique ne suspicentur quidem Ecclesiam censuras indixisse; et

¹ Cf. FERRARIS, v° *Reservatio*, n° 15 et 14. — THESAURUS de *Pœnis*, v° *Munera*, cap. X. Certum non videtur casum esse re ipsa reservatum S. Sedi, si munus acceptum, præter jus, fuerit conventui restitutum.

plerique præterea impediuntur adire personaliter Sanctam Sedem.

796. — V° *Quæ sint præcipuæ suspensiones reservatæ S. Pontifici?*

I. Suspensionem reservatam S. Sedi incurrunt Episcopi: 1° qui clericos absque titulo ordinant, sub promissione vel juramento quod clerici ipsos super provisione sua non inquietent (n° 322). Est suspensio partialis, ab ordinum scilicet collatione per triennium. — 2° Qui eodem die, vel duobus continuis diebus, duos sacros ordines conferre præsumunt (n° 327). Sunt suspensi a collatione ordinum quos ita contulerunt, donec S. Sedes aliter disponat. — 3° Qui ordinant clericum non sibi subditum, absque litteris dimissorialibus (n° 166). Suspensi sunt per annum a collatione ordinum. — 4° Exercentes pontificalia in aliena diœcesi, absque licentia Ordinarii loci. (Conc. Trid., sess. VI, cap. V.) Sunt ipso facto suspensi ab exercitio pontificalium. — 5° Qui alienant bona suæ Ecclesiæ, absque beneplacito apostolico, si per sex menses sub interdicto manserint, factum suum non retractantes. (Cons. *Ambitiosæ*, DE REBUS ECCL. NON ALIENANDIS.) Sunt suspensi a regimine suæ Ecclesiæ in spiritualibus et temporalibus (n° 620-622).

Clerici incurrunt suspensionem etiam S. Sedi reservatam: 1° qui duos ordines majores eodem die, vel duobus continuis, susceperunt (n° 327). — 2° Qui ordines suscipiunt ementito titulo (n° 322). — 3° Qui scienter recipiunt ordines ab Episcopo qui renuntiavit suæ sedi et dignitati. (Cap. *Requisivit*, 1, tit. XIII, lib. I Decret.) — 4° Qui scienter receperunt ordines ab Episcopo hæretico vel schismatico, aut excommunicato denunciato. (Cap. *Cum clericis*, 2, eod. tit.) — 5° Qui ordinem sacrum susceperunt durante matrimonio, etiam non consummato; nisi aliquam e religionibus approbatis ingrediantur et ibi profiteantur. (Cap. *Antiquæ*, DE VOTO, Extrav. Joan. XXII.) — 6° Qui ordines furtive susceperunt. (Tit. DE EO QUI FURTIVE...) — 7° Qui ordines simoniace susceperunt (n° 752). — 8° Qui

absque dispensatione apostolica, sive extra tempora, sive ante ætatem legitimam, vel sine litteris dimissoriis, ordines susceperunt. (Const. Pii II, *Cum sacrorum.*) — 9° Qui stipendiorum pro missa celebranda partem sibi retinentes, missam per alium celebrari minori stipendio procurant (n° 584).

II. Sunt præterea suspensiones jure communi reservatæ Episcopo, hæ præsertim : 1° Si quis per saltum ordinetur, etiam postquam suppletus fuerit ordo prætermisus. (Conc. Trid., sess. XXIII, cap. XIV *de Reform.*) — 2° Si quis ordinatus fuerit sine litteris dimissoriis sui Episcopi (n° 166). — 3° Si quis sede Episcopali vacante, ante completum a die vacationis annum, ordinatus fuerit virtute litterarum dimissorialium a capitulo (n° 206). — 4° Si quis extra suam diœcesim ordinatus fuerit absque licentia Ordinarii loci. (Conc. Trid., sess. VI, cap. V.) — 5° Si quis parochus, aliusve sacerdos, sive regularis sive sæcularis, alterius parochiæ sponso, sine illorum parochi licentia, matrimonio conjungere aut benedicere ausus fuerit. Suspensus est donec absolvatur ab Episcopo parochi a quo benedictio nuptialis suscipienda erat. (Conc. Trid., sess. XXIV, cap. I, *DE REFORM. MATR.*) — 6° Si judex, officialis, archidiaconus, censuras excommunicationis, suspensionis aut interdicti tulerit sine scripto. Suspensus est a divinis officiis et ab ingressu Ecclesiæ per mensem (n° 764).

797. — VI° *Quæ sint præcipua interdicta jure communi indicta?*

Capitulum quod, sede vacante, intra annum a die vacationis, litteras dimissorias tradit ut clericus diœcesis a prælato alieno ordinetur, subjacet interdicto (n° 206).

Subduntur etiam interdicto capitula et universitates quæ appellare præsumunt a sententiis S. Pontificis ad futurum concilium. (Const. *Pastoralis.*)

Qui scienter celebrant in loco interdicto; item qui scienter admittunt ad officia divina, aut ad sepulturam ecclesiasticam excommunicatos vel interdictos nominatim, interdicuntur ab

ingressu Ecclesiæ donec satisfecerint ad arbitrium Prælati cujus in eo sententiam contempserunt. (Cap. *Episcoporum*, 8, *DE PRIVILEGIIS*, in VI°.)

Judices Ecclesiastici, sententiam excommunicationis contra aliquem ferentes, non præmissa monitione, interdicuntur ad mensem ab ingressu Ecclesiæ (763). Item qui proferunt sententias excommunicationis, suspensionis, interdicti absque ullo instrumento authentico in quo censuræ species et causa dicantur (764).

Interdicuntur ab ingressu Ecclesiæ, ab assistentia divinis officiis et sepultura, qui causam dederunt interdicto locali. (Cap. *Si sententia*, 16, *DE SENT. EXCOMM.*, in VI°.)

Locus in quo hæreticus denunciatus fuit sepultus subditur interdicto donec reconciliatus fuerit. (Cap. *Quicumque*, 2, *DE HÆRETICIS*, in VI°.)

Sunt constitutiones Pontificiæ quibus interdictum locale pronuntiat in regna, terras, loca illorum qui impediunt quominus Nuntii SS. Pontificum ingrediantur regiones sibi mandato apostolico commissas; item in civitates quæ auxilium præbent insequentibus hostiliter cardinales... Verum hæc in specie non referemus, quia, si adhuc jure subsistant, non adducuntur in praxim nisi intervenerit sententia, a qua proferenda abstinet S. Sedes.

ART. III. DE IRREGULARITATIBUS.

* 798. — Irregularitas est impedimentum canonicum quo aliquis arcetur a susceptione ordinum et ab illorum exercitio, si jam recepti fuerint. Cum clerus sit pars electa et venerabilior societatis christianæ, non omnes passim ad hunc statum promoveri possunt, sed idonei solum: porro, Ecclesia arcendos statuit illos qui certis dotibus carent, quas necessarias reputavit ad implendum convenienter munia clericalia, et eos insuper qui se

delictis, quibus maculati sunt, indignos effecerunt tanta dignitate. Hi omnes dicuntur *irregulares*, quia regulæ canonicæ obstant quominus ordinentur. Irregularitas est igitur, sub diverso respectu, ratio providendi decori status clericalis, et pœna contra quædam delicta graviora constituta; quam ob causam de illa disserendum duximus, more cæterorum canonistarum, in sectione *de Pœnis*¹.

§ 1. — *De irregularitatibus in genere.*

* 799. — I^o *Quotuplex distinguatur irregularitas?*

Distinctio communiter fit 1° In irregularitates ex delicto et ex defectu; 2° in irregularitates perpetuas et temporales; 3° in irregularitates totales et partiales, prout considerantur vel rationæ causæ, vel ratione durationis, vel denique ratione effectuum.

1° Si consideretur irregularitas ratione causæ ex qua procedit, alia est ex *delicto*, alia ex *defectu*, prout insinuat in cap. *Accedens*, 14, DE PURGATIONE CANONICA, ubi Innocentius III notam delicti et notam defectus impediens ad sacros ordines promovendum, indicat. Irregularitas dicitur ex *defectu* quoties causa quæ illi originem dedit nullam culpam supponit in subjecto, v. g., cæcitas, defectus natalium: dicitur ex *delicto* quoties ortum habuit a crimine, v. g., ab homicidio voluntario et injusto, a violatione censurarum exercitio ordinis sacri. Nemo incidit in irregularitatem ex delicto, nisi perpetraverit peccatum mortale, externum, in sua specie consummatum; siquidem perpetua illa inhabilitas ad statum clericalem est pœna gravissima. Si quid igitur reperiatur in circumstantiis quo reus excusetur a delicto gravi, eo ipso eximitur ab irregularitate. Pœnitentia vero, quæ hominem post commissum delictum reconciliat

¹ Cf. Suarez, *de Censuris*, disput. xl et seq. — Bonacina, *de Censuris*, disput. vii. — Interpretes Decretalium in commentariis tit. xxxvii, DE PŒNIS, — Collet, *Tract. de Irregularitatibus*.

Deo et Ecclesiæ, non aufert irregularitatem; quia irregularitas est etiam pœna in perpetuum statuta. Aliunde mens atque voluntas Ecclesiæ fuit, ad consulendum decori status clericalis, et ædificationi fidelium, ut promovendi puros se ab infantia servaverint a quibusdam gravioribus criminibus.

Plures theologi dixerunt irregularitatem non incurri ob delictum occultum, excepto delicto homicidii; sed illa sententia non consentit disciplinæ concilii Tridentini quæ manifeste supponit irregularitates oriri posse a delictis occultis. (Sess. xxiv, cap. xi, *de Reform.*)

2° Ratione temporis quo perstitura est irregularitas, alia est *perpetua*, alia *temporaria*. Irregularitas ex delicto est perpetua; cessare non potest aliter quam dispensatione: irregularitas ex defectu est sæpe temporaria ac veluti transitoria, quando nimirum oritur ex impedimento naturali quod lapsu temporis removeri potest, puta ex defectu ætatis, scientiæ, etc.

3° Ratione effectuum, alia est irregularitas *totalis*, alia *partialis*, prout impedit ab omni ordine et officio, vel a quibusdam solùm functionibus sacri ministerii; quod fusius explicabitur in solutione quæstionis subsequenti.

* 800. — II° *Qui sint effectus irregularitatis?*

Effectus irregularitatis considerandi sunt quoad *susceptionem ordinum*, quoad *exercitium ordinum susceptorum*, et tandem quoad *officia et beneficia ecclesiastica*.

I. Primus effectus irregularitatum est obstare ne irregularis ad ordines promoveatur, ita ut ordinatio irregularis sit graviter illicita, non invalida.

Omnibus notum est Ecclesiam nihil posse in substantiam sacramentorum: quando simul adsunt materia, forma et minister ritum essentialem efficiens, producitur infallibiliter sacramentum. Irregularitas proinde, quatenus non jure divino sed jure canonico constituta, non est impedimentum dirimens, qualia sunt impedimenta matrimonii quæ contractum naturalem immediate afficiunt.

Nomine *Ordinum* intelligitur etiam prima tonsura, tametsi juxta communioem sententiam non sit ordo, sed veluti præambulum ad ordines. Ita observatur in praxi; tum quia lex prohibens quominus ordines suscipiantur, debet simul arcere a ritu sacro quo aliquis ad illorum susceptionem disponitur; tum quia intendit Ecclesia ne irregulares statum clericalem ingrediantur; quapropter cum per tonsuram clericus efficiatur, consequens est ut irregularis non possit statui clericali initiari per primam tonsuram.

II. Alter effectus irregularitatum est prohibitio exercitii sacrorum ordinum.

Exercitium sacrorum ordinum dicimus functiones solemnes quæ majoribus ordinibus ita sunt attributæ, ut laicis nullatenus demandentur. Porro, maxima esset rerum confusio, gravisque disciplinæ contemptus, si quis ordinibus sacris initiatus, violata lege canonica, posset nihilominus in ordinibus contra fas usurpatis ministrare; eo certe magis quod Ecclesia, legem stabiliendo de irregularitatibus, statum clericalem ipsum ac exercitium ordinum intenderit, potius quam meram ordinis susceptionem... Excipe casum extremæ necessitatis; nam sacerdoti irregulari licet sacramentalem absolutionem in articulo mortis impertiri, si desit alterius sacerdotis copia.

Eadem prohibitio urget quando, post susceptam ordinationem, supervenit irregularitas, eo tamen discrimine admissa quod irregularitas ex defectu superveniens est quidem absoluta quoad alios ordines superiores suscipiendos, non est vero nisi partialis quoad exercitium ordinum jam legitime susceptorum; illas solummodo functiones impedit quas defectus superveniens reddit impossibiles. Irregularitas ex delicto, sive fuerit antecedens sive subsequens ordinum receptionem, est plerumque totalis; ab omni ordinis executione arcet, exceptis paucis nonnullis limitationibus jure canonico apposis, quas suo loco notabimus (n° 819, 820, 824).

III. Tertius effectus irregularitatum est obstare quominus

irregularis possit promoveri ad officium proprie dictum, neque ad beneficium. Omnes admittunt illicitam fore susceptionem beneficii, quod deducitur ex pluribus textibus juris, præsertim ex cap. *Cum bonæ*, 8, DE ÆTATE PRÆFICIENDORUM; *Henricus*, 2, DE CLERICIS PUGNANTIBUS; *Ex litteris*, DE CLERICO NON ORDINATO MINISTRANTE, in quibus SS. Pontifices concedunt ut, causa suadente, Episcopi ad quos rescripta dirigebantur, misericorditer indulgerent clerico irregulari quoad retinenda, vel etiam impetranda beneficia, ne, sustentatione privatus, negotiis sæcularibus implicetur cum detrimento sui ordinis. An vero invalida sit collatio beneficii facta irregulari, controvertitur. Nonnulli, quorum opinionem satis probabilem dicit S. Alph. de Liguori, asserunt collationem non esse irritam, sed a judice irritandam. Cæteri communissime propugnant collationem esse nullam; et hæc opinio eidem S. Liguori visa est simul communior et probabilior. (Lib. VII, n° 343.)

Probatur 1° ex concilio *Tridentino*, quod sess. VII, cap. III, de *Reform.*, jussit ut « beneficia ecclesiastica, præsertim curam animarum habentia, personis dignis et habilibus... conferantur. Aliter autem facta collatio, sive provisio, omnino irritetur. » Idem concilium indixit, ut qui homicidium sua voluntate perpetraverit, etiam si crimen occultum fuerit, « nullo tempore ad sacros ordines promoveri possit... nec illi aliqua beneficia conferri liceat; sed omni ordine ac beneficio et officio ecclesiastico perpetuo careat. » (Sess. XIV, cap. VII, de *Reform.*) Tandem de beneficiis capitulorum statuit, sess. XXII, cap. IX, de *Reform.*: « Nec aliis in posterum fiat provisio, nisi iis qui jam ætatem et cæteras habilitates integre habere dignoscuntur; aliter irrita sit provisio. » Hæc postrema verba indubitanter significant irritam esse provisionem beneficiorum in Ecclesia cathedrali vel collegiata factam iis qui habilitates jure requisitas non habent, qui scilicet sunt irregulares. Quod de aliis beneficiis declaratur non est ita apertum; nam verba concilii fas esset interpretari de irritatione a judice pronun-

tianda : nullatenus tamen probabile est concilium alias regulas statuisset pro beneficiis parochialibus, cæterisque Ecclesiis, alias vero pro collegiatis.

Prob. 2° *ex auctoritate S. Congregationis et Doctorum*. S. Congregatio Concilii, ann. 1601, proposito dubio : « An... « ordinatus et provisus de simplicibus beneficiis, ante sacramentum confirmationis, legitime dicta beneficia acquisierit, « ita ut nulla indigeat nova provisione. » Respondit : *Minus legitime acquisivisse, atque egere nova provisione.* (Giraldi, *Expositio juris pontificii*, part. II, sect. xci.)— Doctores versatissimos in jure canonico ita communissime tenere testatur Suarez. Unanimis fuit ea de re sententia et constans praxis in Galliis. « C'est l'opinion commune des théologiens et des canonistes, » ait collator Andegavensis (*Irrégularités*, viiie conférence, iie question) ; et alter canonista, Gibert : « S'il restait « quelque difficulté touchant l'interprétation des chapitres du « droit, la pratique l'ôterait entièrement, car c'est l'usage de « puis plusieurs siècles d'impêtrer les bénéfices de ceux qui, « par défaut d'âge ou par quelque autre incapacité, n'ont pas « pu les obtenir. » (*Usages de l'Église de France*, tit. vii, règle xvi.)

Prob. 3° *ratione deducta ex mente Ecclesiæ*. Qui arcetur a statu clericali, impeditus censetur eodem jure a susceptione officiorum quæ statui clericali, atque ordinum exercitio, sunt per se annexa : ergo irregularis est ipso facto inhabilis ad acquirenda beneficia... Confirmatur ex veteri atque constanti disciplina : ordines olim non conferebantur nisi propter officium a clerico occupandum, et consequenter incapacitas ad ordinem erat simul incapacitas ad officium : porro jus subsequentibus temporibus inductum non derogavit huic disciplinæ.

Hinc sequitur irregularem qui durante irregularitate beneficium recepit, teneri in conscientia illud dimittere, nec interea posse facere fructus suos, de quo dictum est in 1^a parte (n° 290, 291). Sequitur etiam irregularem inhabilem esse ad recipien-

dam de novo jurisdictionem ordinariam, sive in foro interno, sive in foro externo ; jurisdictio enim ordinaria non acquiritur nisi adeptione officii, seu dignitatis. Sæpius tamen validi erunt actus jurisdictionis, ratione tituli colorati et erroris communis (n° 284-287).

Hæc opinio, cum suis utique consecrariis, videtur nobis valde probabilior opinione opposita ; verumtamen cum plures canonistæ, quorum sententias haud improbabiles arbitratur ipse Suarez, aliter sentiant, dicemus cum eodem doctissimo viro : « Hoc satis est ut quis excusetur a peccato, si in praxi primam « opinionem sequi voluerit, dummodo advertat non posse tuta « conscientia retinere beneficium, manendo in irregularitate, « sed debere illius dispensationem procurare. » (Loc. cit., disp. xi, sect. ii, n° 35.)

De jurisdictione delegata non est difficultas ; nam jura quæ allegavimus referuntur solum ad jurisdictionem ordinariam, et in pœnalibus severitas legis non debet ab uno casu ad alterum extendi.

Quod vero ad beneficia attinet quæ clericus obtinuerat ante irregularitatem, certum est ea non amitti ipso facto superinductæ irregularitatis.

Beneficium semel legitime acquisitum non amittitur nisi in casibus jure statutis : porro jus canonicum nullibi lege generali constituit beneficia amitti ipso facto irregularitatis. Debet proinde irregularis abstinere ab omni exercitio ordinis sacri ; atque consequenter ab usu jurisdictionis quæ non nisi mediante ordine exerceri potest. Nihil vero obstat quominus exerceat jurisdictionem ordinariam, non secus ac delegatam, in actibus qui non requirunt ordinem ; siquidem ex jure canonico irregularitas non cadit in jurisdictionem.

Hinc Episcopus irregularis potest litteras dimissorias et dispensationes concedere, sacerdotes ad audiendas confessiones deputare. Parochus irregularis potest alium delegare ad ministrandum sacramenta, potest assistere matrimoniis suorum pa-

rochianorum ut testis jure communi assignatus, dummodo provideat benedictionem nuptialem ab altero presbytero dari. Si non possit impetrare dispensationem, necesse ipsi erit ut officium dimittat, cum non possit conservare ad tempus indefinitum titulum cujus onera implere impeditur¹. (N° 836.)

801. — III° *Quis statuere valeat irregularitates, et quomodo interpretanda sint jura de irregularitatibus constitutis a legislatore?*

I. Irregularitates statui possunt a S. Pontifice et a concilio generali; non vero ab Episcopis pro sua respective diœcesi aut provincia. Ita omnes.

Assertio probatur ex consuetudine generali et ipso consensu unanimi canonistarum, potius quam ex ulla Constitutione quæ rem definierit. Notio irregularitatis suadet ut non aliter statuatur quam a summa auctoritate; siquidem irregularitates proxime referuntur ad servandam dignitatem status clericalis, atque ubivis gentium prævalent. Clericus qui irregularitate adstrictus est, nullibi potest ad sacrum ministerium promoveri.

Plures e canonistis ulterius progrediuntur, asserendo irregularitates induci non posse a consuetudine etiam generali, quod deducere conantur ex Decretali *Is qui*, 18, DE SENT. EXCOMM. in VI°, ubi declaratur illum qui in Ecclesia polluta scienter celebrare præsumit, licet in hoc temerarie agat, irregularem non esse, *cum id non sit expressum in jure*. « Cum in dicto capite, » ait Suarez, pro regula ponitur, nullam esse irregularitatem, « nisi sit in jure expressa, manifeste excluditur omnis alius modus inducendi irregularitatem. » (Disput. XL, sect. IV, n° 13.) Hæc tamen, incidenti propositione dicta, nullatenus videntur statuere regulam generalem, nec derogare principio juris communis quo datur consuetudini vis inducendi legem per omnem Ecclesiam. Si vero ad tempora præterita respexerimus, negari

¹ Suarez, disput. XL, sect. II, n° 44-46.

vix potest aliquas irregularitates ex diuturna Ecclesiæ consuetudine fuisse introductas. (Reiffenstuel, in tit. XXXVII, n° 67.)... Quidquid speculative dicatur, parum refert ad praxim, cum omnes irregularitates, undecumque ortæ fuerint ab initio, insertæ sint pluribus abhinc sæculis in jure scripto, et verisimile non videatur alias in futurum superinducendas fore consuetudine Ecclesiarum.

II. Jura legislatore constituta de Irregularitatibus interpretantur canonistæ his adhibitis regulis: I^a Dicendum statui irregularitatem quoties indicatur in lege effectus proprius et directus irregularitatis, scilicet inhabilitas ad susceptionem ordinum. II^a Non est irregularitas quando impedimentum, seu interdictio ordinis, incurritur tantum per sententiam a judice ferendam: nec etiam quando verba legis sunt æquivoca, adeo ut intelligi possint indifferenter de suspensione, de interdicto et de irregularitate, siquidem *in obscuris minimum est servandum*. Irregularitas censetur pœna gravior suspensione et interdicto, quia removet absolute ab ordine, officio et beneficio, nec obtinetur communiter hac in materia dispensatio nisi a S. Pontifice. III^a In dubio, sive juris sive facti, non præsumitur adesse irregularitatem, nisi tamen dubium facti sit circa homicidium.

De *dubio juris* communis est opinio doctorum, quod plane sufficit ad probationem regulæ datæ; in iis enim quæ sunt legis humanæ, doctrina unanimis indicat quo sensu lex sit interpretata, aut saltem usu temperata in societate. Porro dubium juris subsistit quamdiu dubium permanet inter doctores auctoritate graves, etsi sententia quæ stat pro existentia irregularitatis nobis forte probabilior videatur opinione contraria. « Quando » est varietas opinionum probabilium, ait Suarez, in universum « censeo non incurri irregularitatem, quoties judicio virorum » doctorum opinio negans in eo casu incurri irregularitatem « probabilis est, etiam si judicetur minus probabilis speculative... Nam quando res est in se adeo obscura et dubia ut.

« homines docti de illa judicantes inter se non consentiant, merito censeri potest non satis expressa in jure. » (Loc. cit., sect. v, n° 6.)

De *dubio facti* idem dicendum arbitramur, propter communissimam canonistarum opinionem, quæ in causis disciplinariis multum valet. Sanctus Alph. de Liguori asserit hanc sententiam esse communem apud theologos (lib. VII, n° 347); quod non de theologis probabilistis solum dici potest, sed etiam de cæteris qui systemata severiora circa delectum opinionum sectantur. Collet de illa sententia dixit: « C'est le sentiment de Cabassut, des conférences d'Angers et de celles de Condom, et du plus grand nombre des théologiens, et c'est avec raison. » (*Traité des dispenses*, lib. VI, chap. 1, n° 127.) Tribunalia ecclesiastica neminem condemnant tanquam irregularem in dubio facti: porro, regulariter servari potest in foro interno quod in foro externo observatur, cum lex externa sit regula obligationum.

Non idem sentiunt canonistæ in casu dubii de homicidio, quia plures sunt decisiones in Decretalibus quæ statuunt sequendam fore in hujusmodi dubio partem tutiorem, ob eam forte causam quod nec suspicio quidem homicidii cadere debeat in clericum. (Cap. *Ad audientiam*, 12, cap. *Significasti*, 18, DE HOMICIDIO.) Ut vero hæc sententia prævaleat in praxi, nonnullas condiciones apponunt, scilicet: 1° ut certum sit corpus delicti, id est homicidium, et dubitetur an mors acciderit culpa illius de quo agitur; 2° ut fuerit vere homicidium, non simplex mutilatio; 3° ut irregularitas illa dubia afficiat solum clericos, non laicos; 4° ut vim habeat quoad ordinum suspensionem, non quoad impetrationem beneficiorum in clerico rite ordinato. Ratio harum exceptionum est quod canones allati statuunt de homicidio a clerico patrato. Interpretes non innituntur necessitate sequendi in dubio partem tutiorem, sed jure positivo, voluntate nimirum SS. Pontificum qui legem ita edixerunt, ad consulendum efficacius decori

status clericalis, et ad removendum a fidelibus periculum scandali¹.

* 802. — IV° *Qui possint contrahere irregularitatem, et utrum aliquis possit pluribus simul irregularitatibus detineri?*

I. Sequitur ex ipsa notione irregularitatis, incapacitatem ad recipiendos ordines statui jure divino, et impedire ne valide suscipiantur; dum irregularitas, inducta jure canonico, obstat solummodo quominus licite conferatur ordo.

Hoc supposito, dicimus omnem et solum virum baptizatum posse contrahere irregularitatem. Mulieres non sunt irregulares, sed incapaces jure divino recipiendi sacros ordines. Item vir non adhuc baptizatus non potest, si proprie loqui velimus, esse irregularis, quandoquidem nec ipse est capax sacramenti Ordinis donec baptizetur. Defectus naturales vel morales qui baptizatos efficiunt irregulares, hunc defectum non habent in homine infideli, aut etiam catechumeno, quamdiu in eo statu permanet, scilicet non inducunt irregularitatem. Quæri tantummodo potest, utrum actus pravi perpetrati ante baptismum, vel defectus naturales contracti, ita post spiritualem regenerationem remaneant, ut hominem irregularem efficiant, quod infra expendemus.

Omnes viri baptizati, si unum excipias S. Pontificem, possunt contrahere irregularitatem. Episcopi obnoxii sunt, non secus ac cæteri fideles, legi canonicæ inducenti irregularitates; quamvis omnes ordines susceperint, et sub eo respectu irregularitas suum effectum in eos non exserat, possunt interdici exercitio sacrorum ordinum et inhabiles effici ad assecutionem officii et beneficii. Quod asseruimus (n° 757) ex capite *Quia periculosum*, Episcopos non comprehendendi in statuto generali inducente suspensionem aut interdictum, nisi de illis specialis mentio facta sit, non habet locum in præsentī materia; siqui

¹ Cf. Suarez, loco cit., sect. vi, n° 6-15. S. Alph. de Liguori, n° 347.

dem nihil hujusmodi constitutum fuit in gratiam Episcoporum quoad irregularitates. Cap. *Cum medicinalis*, 1, DE SENT. EXCOMM., in VI°, innuit prælatos Ecclesiarum irregularitatem non effugere, si divina officia exsequi præsumserint, non obstante suspensione.

S. Pontificem excipiendum diximus : obligari quidem potest moraliter quoad vim directivam jure canonico, non vero quoad vim coactivam, et irregularitas pertinet ad vim coactivam. (Suarez, loc. cit., sect. VII, n° 7.)

II. Certum est aliquem posse pluribus simul irregularitatibus detineri diversæ speciei ex defectu et ex delicto, de quo omnes consentiunt. An vero idem dicendum sit de irregularitatibus ejusdem speciei, adeo ut quemadmodum ille pluribus successive censuris ejusdem naturæ innodatur, qui pluries idem delictum perpetrat cui ipso facto censura annexa est (n° 767), ita et qui iteratis vicibus peccatum committit cui irregularitas annectitur, non ita constat.

Plures negant ob duplicem rationem : 1° quia non exprimitur in jure irregularitatem multiplicari ex multiplicatis delictis intra eandem speciem : porro irregularitas non incurritur nisi exprimitur in jure ; 2° quia irregularitas « est quædam inhabitabilis per modum habitus permanentis, ait Garcias, et sic « non multiplicatur multiplicatis actibus ejusdem rationis, seu « generis ; censura autem est quædam pœna per modum trans-euntis, cum sit de se absolubilis, seu vinculum dissolubile¹. »

Alii affirmant, et nostro saltem sensu multo probabilius : 1° quia toties incurritur irregularitas quoties committitur delictum cui vi juris ipso facto imponitur irregularitas, nisi lex aliter statuerit, vel obstet natura rerum ; porro qui, v. g., violat

¹ Garcias, de *Beneficiis*, part. VIII, cap. III, n° 87. — Sanchez, de *Matrimonio*, lib. VIII, disput. XXIV, n° 7. — Collator Andegavensis, II° confér. sur les *Irrégularités*, 1re question. — Collet, *Traité des dispenses*, liv. VI, chap. III, n° 187.

censuram exercendo ordinem sacrum, actum facit cui irregularitas annectitur ipso jure ; ergo repetitis vicibus toties innodatur irregularitate, quamvis lex illud consecrarium non indicaverit. 2° Nihil repugnat quominus aliquis duobus impedimentis ejusdem speciei detineatur, sicuti potest ligari duabus censuris solo numero diversis, ex causis distinctis ; sub eo enim respectu canonista mox laudatus non assignat verum discrimen inter censuras et irregularitates, et non est cur aliter de illis rationemur. Ita Suarez, de *Censuris*, disp. XLII, sect. 1, n° 2. In praxi, quando postulatur dispensatio, « si irregularitates contractæ sunt ob delictum ejusdem generis sæpius iteratum, ait « Schmalzgrueber, non opus est exprimere vices in particulari « in quibus irregularitas contracta est ; necessarium tamen « est saltem in genere eas exprimere, ut pro omnibus dispensatio concedatur. » (In titulum DE PŒNIS, lib. V Decret., n° 122. S. Liguori, lib. VII, n° 353.)

* 803. — V^o *Quibus causis aliquis excusari possit ab irregularitate ?*

Irregularitates *ex defectu* incurrunt ipso facto, quæcumque fuerit voluntas aut intentio, qui in hunc defectum incidunt. Quod ad *irregularitates ex delicto* attinet, cum, ex dictis supra, supponant delictum grave et consummatum, sequitur causas quaslibet quibus removetur ratio peccati lethalis, excusare ab irregularitate. Superest vero quæstio difficilis an excuset etiam ignorantia legis irregularitatem statuentis. Tres sunt ea de re opiniones. 1^a tenet sufficere cognitionem legis divinæ qua res aliqua vetita est, v. g., homicidium ; 2^a tenet requiri cognitionem legis ecclesiasticæ rem prohibentis, non vero cognitionem irregularitatis huic delicto annexæ ; 3^a demum eorum est qui dicunt requiri simul cognitionem legis canonicæ actionem pravam prohibentis, et cognitionem irregularitatis eadem lege constitutæ in transgressores.

1^a opinio his rationibus nititur : 1° ut irregularitas locum habeat, non obstante ignorantia legis canonicæ, duo sufficiunt :